

**Universiteit
Antwerpen**

De rol van social media en desinformatie bij COVID-19 vaccinatie

Prof. dr. Karolien Poels

Departement Communicatiewetenschappen

Onderzoeksgroep MIOS

- Professor Strategische Communicatie and Persuasieve Technologie
- Voorzitter Departement Communicatiewetenschappen
- President van NeFCA (Netherlands Flanders Communication Association)

Onderzoek: complexe fenomenen waarbij attitudes en gedrag (deels) vorm krijgen via online omgevingen maar ook gestuurd kunnen worden via strategische communicatie op deze platformen.

**Universiteit
Antwerpen**

- Professor Strategische Communicatie and Persuasieve Technologie
- Voorzitter Departement Communicatiewetenschappen
- President van NeFCA (Netherlands Flanders Communication Association)

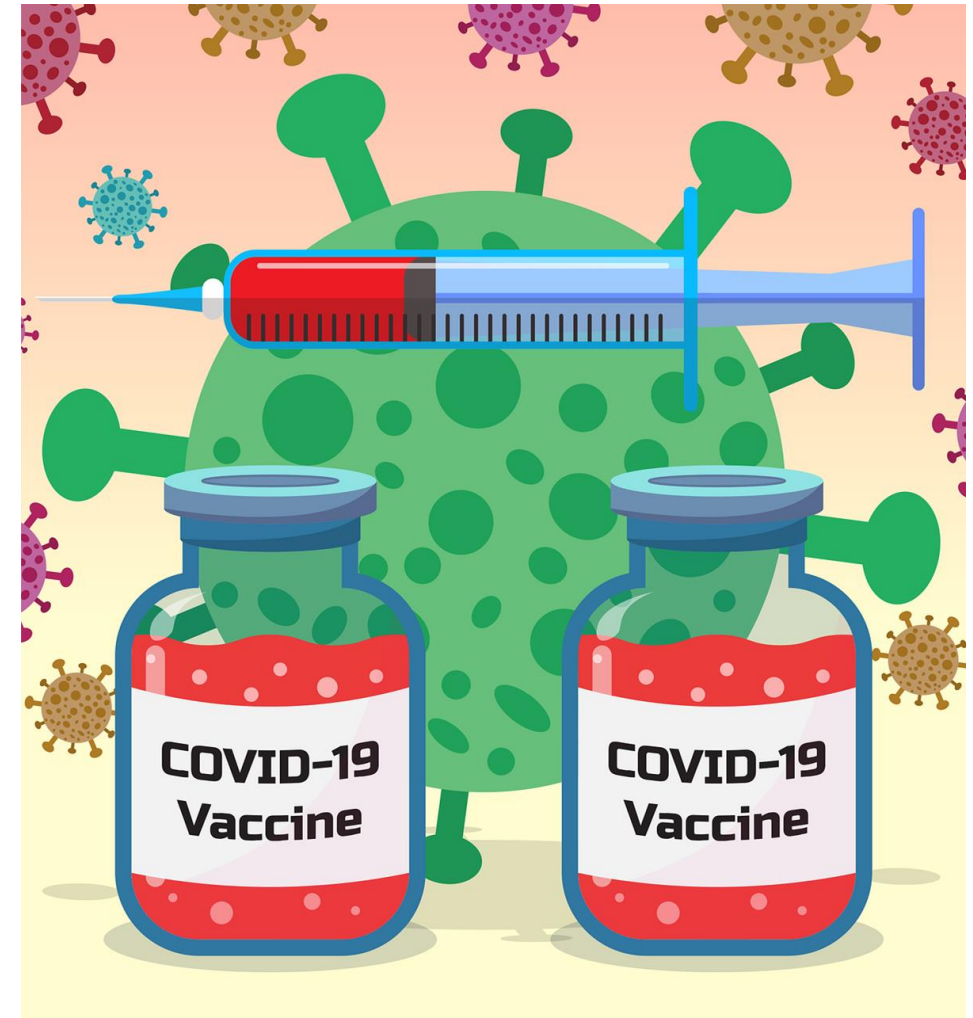
Onderzoek: complexe fenomenen waarbij attitudes en gedrag (deels) vorm krijgen via online omgevingen maar ook gestuurd kunnen worden via strategische communicatie op deze platformen.

= COVID-19 vaccinatie!

**Universiteit
Antwerpen**

*Vaccines won't save us,
getting vaccinated does!*

Wat doet een communicatiewetenschapper?

Maakt een **situatieanalyse** van het vaccinatiegedrag

- Wat leeft er bij de bevolking (emoties, kennis, attitudes, intenties)?
=> vaccinatiebereidheid/-twijfels/-weigering en predictoren
- Naar **welke informatie** gaan mensen op zoek en waar (bronnen, kanalen)?
- Wat **zoeken en delen** ze via interpersoonlijke communicatie maar vooral via internet en sociale media?
- Hoe **verwerken** ze communicatie van **verschillende zenders** (overheid, peers, journalisten, experts,...)?

Universiteit
Antwerpen

Wat doet een communicatiewetenschapper?

Gaat op zoek naar **gepaste communicatiestrategieën**

- Hoe omgaan met **misleidende informatie en desinformatie**?
- Hoe **informatieleemtes** snel detecteren en met betrouwbare informatie vullen?
- Wie inschakelen als **zender** (betrouwbare bronnen)?
- Hoe ook deze zenders **de juiste tools** geven om te communiceren?
- Welke **overtuigingstrategieën** gebruiken om vaccinatiegedrag te bevorderen?

**Universiteit
Antwerpen**

Interfacultair onderzoek: COVID-19 vaccinatie, sociale media en strategische communicatie

Vaccinologen

Prof. Pierre Van Damme
Greet Hendrickx
Dr. Sara Valckx

Computerlinguïsten

Prof. Walter Daelemans

Communicatiewetenschappers

Prof. Karolien Poels
Prof. Heidi Vandebosch
Dr. Simone Krouwer

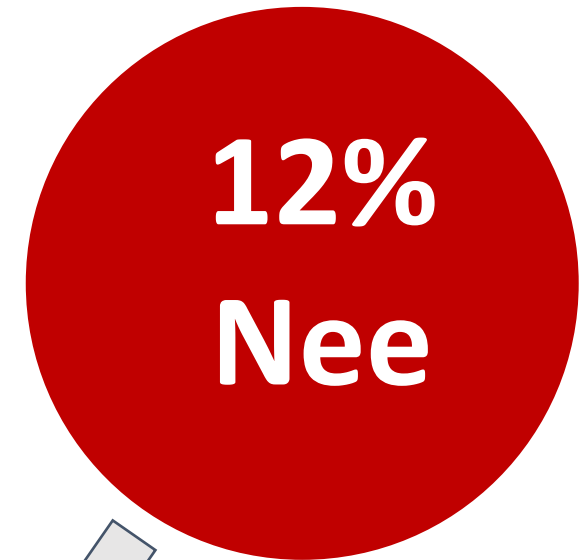
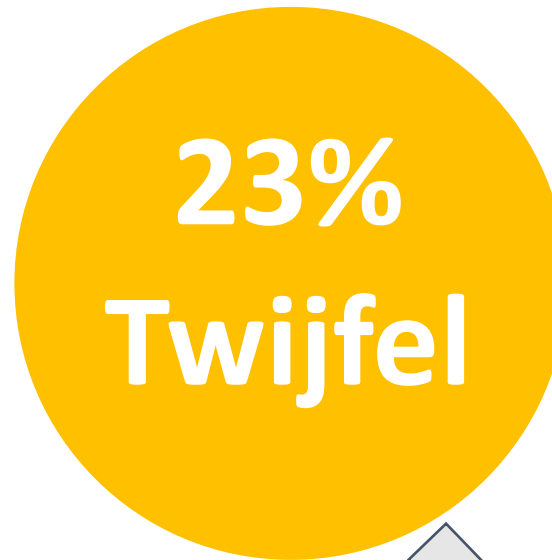

**Universiteit
Antwerpen**

Bevraging COVID-19 vaccinatiebereidheid

(November 2020, N = 1200, Vlaanderen)

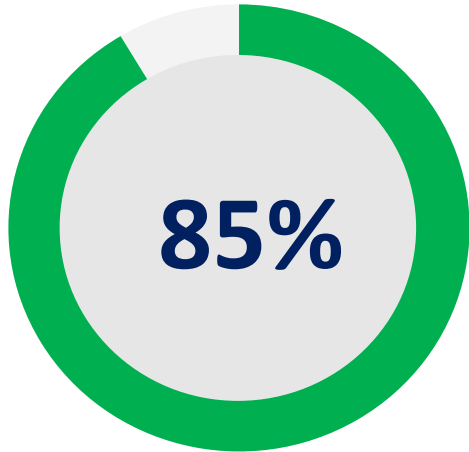
“Als je nu een keuze moet maken, denk je dan dat je je wel of niet laat vaccineren op het moment dat er in Vlaanderen een veilig en gratis vaccin voor iedereen beschikbaar is?”

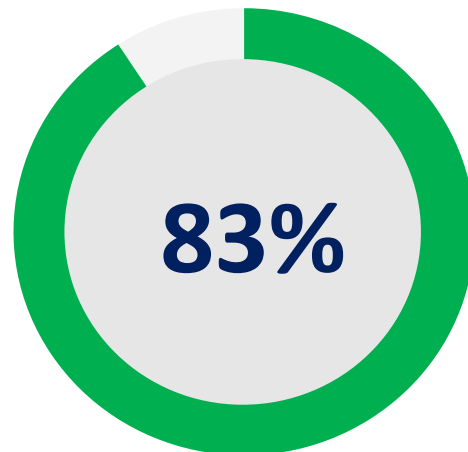
**Universiteit
Antwerpen**

- *Twijfelaars en weigeraars: iets meer vrouwen en iets jongere leeftijd (<55jaar)*
- *Maar verder géén duidelijk demografisch profiel:
(beide kanten politiek spectrum, religieuzen en atheïsten,
alle opleidingsniveaus, alle regio's)*

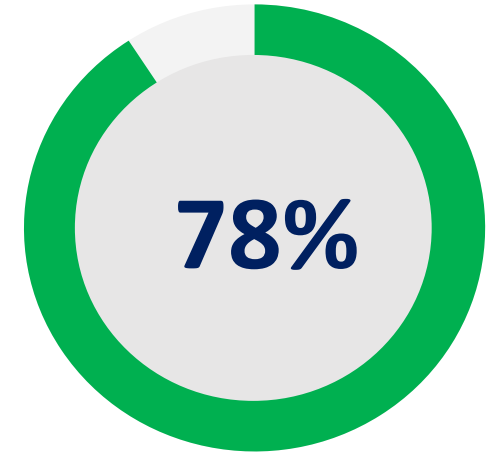
Er is **hoop** dat de vaccins verbetering gaan brengen

heeft een beetje tot veel
hoop dat vaccineren de huidige situatie
gaat verbeteren

ziet vaccineren als een
effectieve strategie
tegen COVID-19

is het er een beetje tot zeer mee eens
dat een **vaccinatie bescherming** zal
bieden tegen COVID-19

→ Ook de meerderheid van **twijfelaars** is **hoopvol**! (weigeraars minder hoopvol)

→ **Hoop** zorgt voor **doelgericht** gedrag.

→ Advies: cultiveer hoop, bied perspectief!

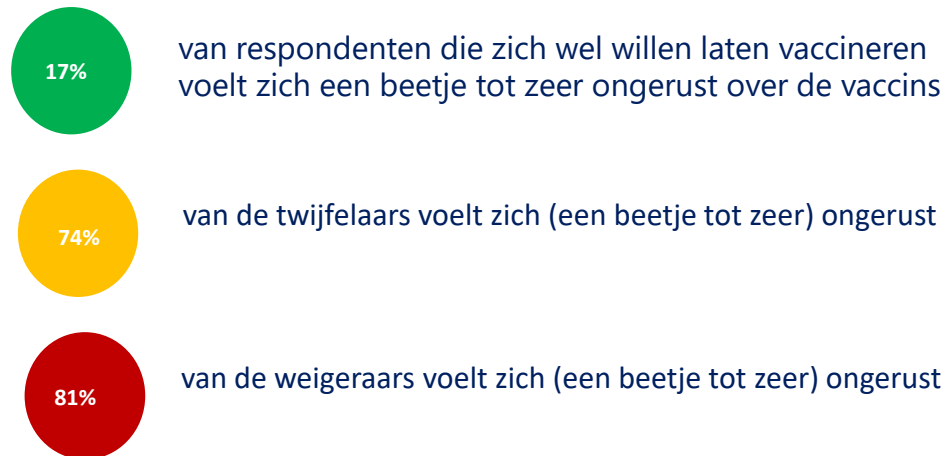
Er leeft ook **ongerustheid** over de vaccins

Twijfelaars en weigeraars ontkennen de **noodzaak** van vaccins doorgaans **niet**.

In alle groepen, ook de twijfelaars en de weigeraars, vindt **meerderheid** dat een vaccin **nodig** is.

!!! Maar: ze hebben flink meer **bezorgdheden/vragen** over de COVID19-vaccins

Percentage dat zich ongerust voelt over het vaccineren

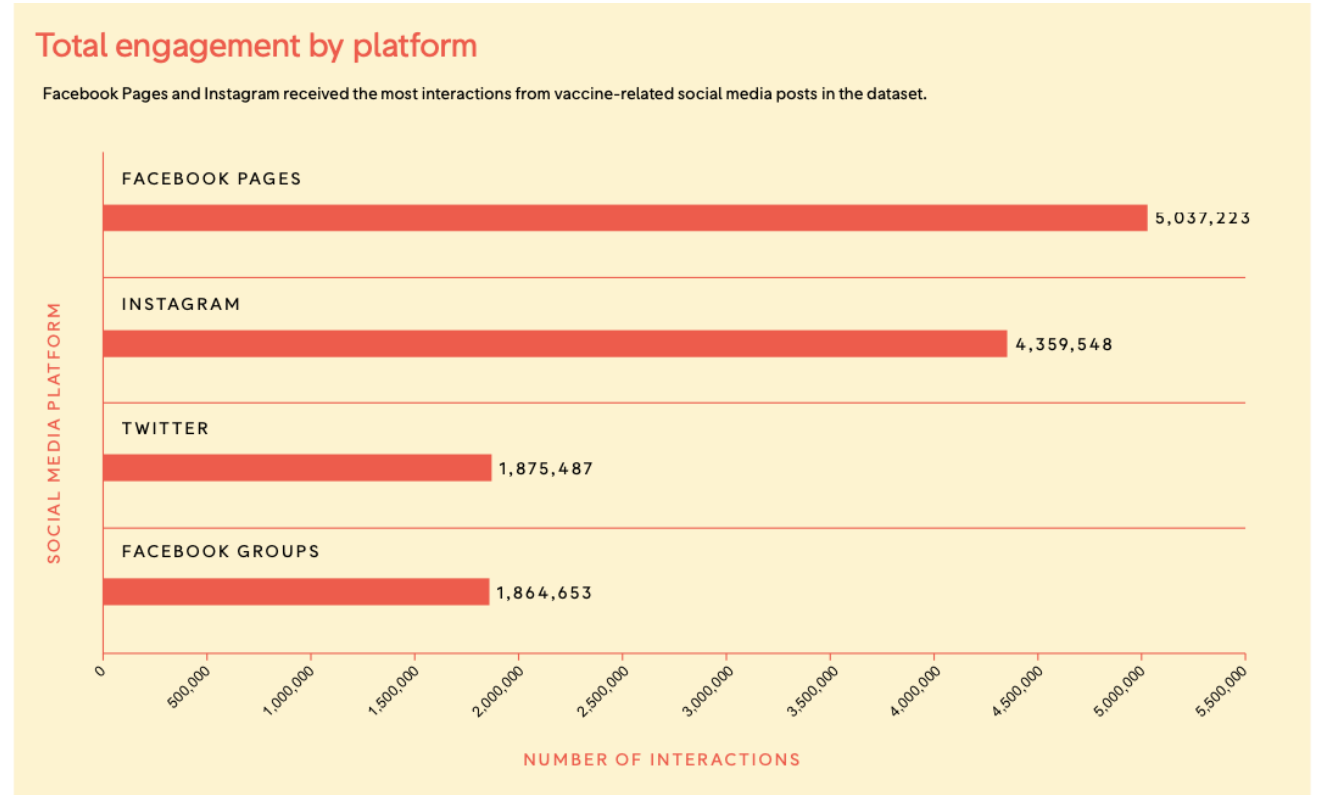
Wat wordt gedeeld via sociale media?

- **Oprechte vragen en bezorgdheden**
 - snelle ontwikkeling, bijwerkingen, lange termijneffecten, nieuwe technologieën (mRNA), mogelijke onvruchtbaarheid, ... (evolueert)
- MAAR ook: Intentioneel verspreiden van antivax = **desinformatie**
 - complottheorieën
 - vertrouwen in wetenschap beschadigen, democratieën bestoken
 - commerciële belangen

Monitoren van sociale media

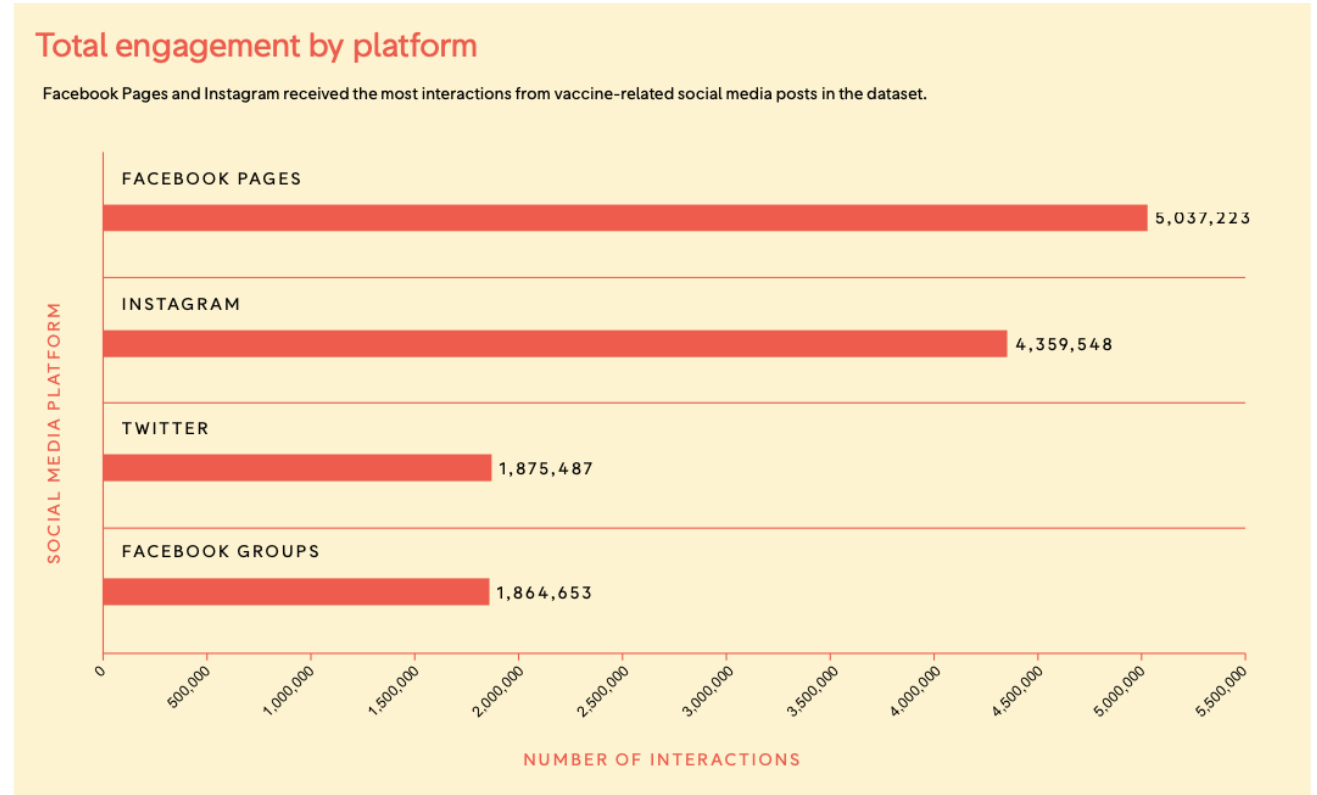
- Massaal veel berichten!
- Computerlinguïstiek is nodig
- Algoritme bouwen om automatisch en in real time de **sentimenten** en **belangrijkste narratieven** rond de COVID-19 vaccins te detecteren

Source: First Draft Research

Monitoren van sociale media

- Meeste discussies over de COVID-19 vaccins op **Facebook en Instagram**
- Maar! Vergeet de **private kanalen** niet (Whatsapp, Messenger, Telegram,...)
- De grote techbedrijven hebben **policy tav antivax**

Source: First Draft Research

Antivax/desinformatie

AUB ! Zeker eens lezen en nadenken ???

Beste vrienden,

Nu we veel “ in ons kot ” moeten blijven leest en hoort men van alles over de huidige “ crisis “ , en we we
Wat is waarheid en wat is fixie ?

Dat is wat ik ervan denk , als samenvatting van wat ik gelezen en gehoord heb !!

Neem twee minuten de tijd om dit te lezen en denk er het uwe van !!

Het corona-virus reisde de hele wereld rond vanuit Wuhan, maar bereikte de Chinese miljoenensteden Peking en Shanghai niet ... Hoe kan dit ?

Tenslotte crashte de Chinese beurs niet ... Amerikaanse en Europese markten deden dat wel met een snee van min 30% !!...

Vernietig andere markten en bereid ze op alle mogelijke manieren voor, om ze nadien te domineren.

Hoe snel de wereld domineren?

DE GEWELDIGE CHINESE INVASIE

1. Maak een virus en het tegengif.
2. Verspreid het virus.
3. Een demonstratie van efficiëntie: het bouwen van ziekenhuizen in een paar dagen.

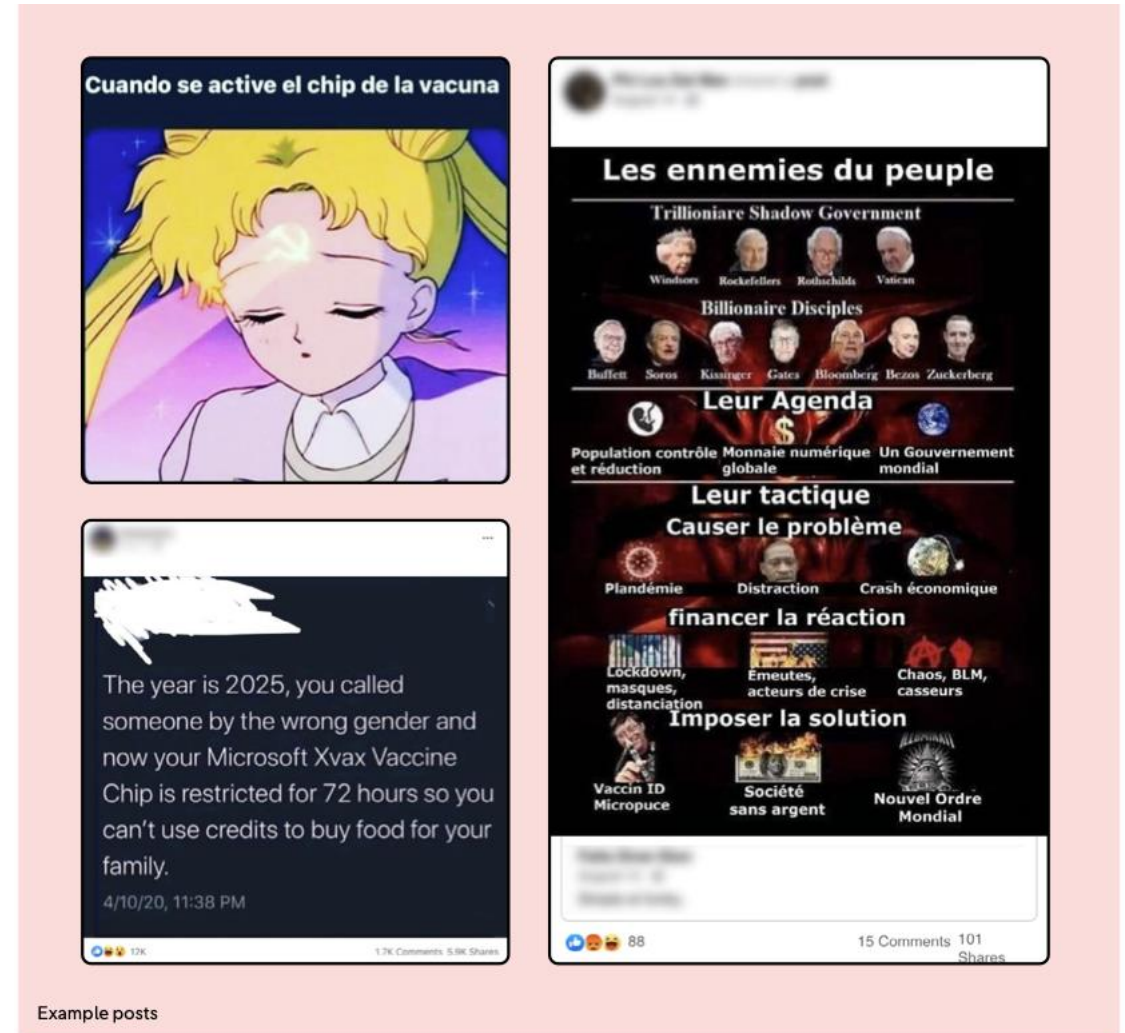
**Covid-19 vaccinatie
is een 'ID2020
injectie' met een
minuscule chip met
GPS-functie?**

ONWAAR

onwaar

Geloof in antivax & complottheorieën?

- Complottheorieën over COVID-19 en de vaccins (virus gemaakt in een lab, de microchip van Bill Gates ...) zijn bekend, maar worden **nauwelijks geloofd** (zelfs niet door de twijfelaars en weigeraars)
- **Geen onnodige aandacht geven!**

Smith, R., Cubbon, S. & Wardle, C. (2020). *Under the surface: Covid-19 vaccine narratives, misinformation & data deficits on social media*. First Draft. <https://firstdraftnews.org/vaccine-narratives-full-report-november-2020>

Misleidende antwoorden op vragen

- Zogezegde wetenschappelijke verklaringen/waarschuwingen die tegemoetkomen aan vragen die leven...

bevolking - de wereldbevolking a
mensen ligt - gevaccineerd te la

"Massa mRNA Vaccination is reckless and unnecessary", says Prof. Dr. Theo Schetters.

922,829 views • Jan 6, 2021

18K 1.2K SHARE SAVE ...

5 december · 6

Zijn we op weg naar massale vrouwelijke onvruchtbaarheid?

Head of Pfizer Research: Covid Vaccine is Female Sterilization

December 2, 2020 · News

ns a **spike**
e) called
ir the formation of
women. If the
nat we form an
AGAINST the spike
training the
tack syncytin-
to infertility in
scified duration.

re expected to produce antibodies against spike
CoV-2. However, spike proteins also contain **syncytin-**
ins, which are essential for the formation of the
its such as humans. It must be absolutely ruled out
nst SARS-CoV-2 could trigger an immune reaction
as otherwise **infertility of indefinite duration could**
result in vaccinated women.

- The mRNA vaccines from BioNTech/Pfizer contain **polyethylene glycol (PEG)**. 70% of people develop antibodies against this substance – this means that many people can develop allergic, potentially fatal reactions to the vaccination.
- The much too short duration of the study does **not allow a realistic estimation of the late effects.**

Nevertheless, BioNTech/Pfizer apparently submitted an application for emergency approval on December 1, 2020.

✓ Factcheck vaccinatie

Feit en fictie in de media over vaccinaties →

Centrum voor de Evaluatie van Vaccinaties
Vaccin & Infectieziekten Instituut
Universiteit Antwerpen

Gezondheid en Wetenschap duidt samen met het Centrum voor de Evaluatie van Vaccinaties van de Universiteit Antwerpen de berichtgeving in de (sociale) media over vaccinaties.

Centrum voor de Evaluatie van Vaccinaties
Vaccin & Infectieziekten Instituut
Universiteit Antwerpen

Kunnen coronavaccins vrouwen onvruchtbaar maken?

In de media - Het gerucht circuleert dat de beschikbare coronavaccins de vruchtbaarheid van vrouwen aantasten. De verklaring zou liggen in gelijkenissen tussen de uitsteekseljes van coronavirussen en een eiwit dat een rol speelt bij het ontstaan van de moederkoek tijdens de zwangerschap.

[Lees meer »](#)

ISM CEV UNIVERSITEIT ANTWERPEN

Is het onvoorzichtig om massaal mRNA-coronavaccins toe te dienen?

In de media - De Nederlandse bioloog Theo Schettters waarschuwt op sociale media voor de coronavaccins gebaseerd op mRNA-technologie. Volgens Schettters is de vaccinatie overbodig en op termijn gevaarlijk, omdat de gloednieuwe technologie je immuunsysteem kan aantasten. Klopt dat?

[Lees meer »](#)

ISM CEV UNIVERSITEIT ANTWERPEN

Zijn vaccins koosjer en halal?

In de media - Sommige joden en moslims vragen zich af of vaccins wel toegestaan zijn binnen hun geloofsovertuiging. Vaccins bevatten immers gelatine. Dat wordt gemaakt op basis van varkensafval, en zou respectievelijk niet koosjer en halal zijn. Klopt dat?

[Lees meer »](#)

Factchecks op Gezondheid en Wetenschap:

<https://www.gezondheidwetenschap.be/dossiers/vaccinatie>

Waarom moeten gevaccineerde personen de coronamaatregelen blijven volgen?

In de media - Mensen die het coronavaccin gekregen hebben, moeten een mondkapje blijven dragen, de afstandsregels respecteren en regelmatig de handen grondig wassen. Ze kunnen ook niet zomaar met vrienden of familie afspreken. Dat roept vragen op.

[Lees meer »](#)

Waarom worden bewoners van woonzorgcentra eerst gevaccineerd?

In de media - Op 28 december wordt in België het eerste coronavaccin toegediend. De eer gaat naar het woonzorgcentrum in Puurs, waar Pfizer gevestigd is. Dat bewoners van woonzorgcentra als eersten gevaccineerd worden, doet bij sommigen vragen rijzen. Waarom heeft de overheid die keuze gemaakt?

[Lees meer »](#)

Veroorzaakt het coronavaccin van Pfizer/BioNTech vervelende nevenwerkingen?

In de media - Een zere bovenarm bij acht op de tien gevaccineerden. Vermoeidheid bij zes op de tien. Hoofdpijn bij ruim de helft. De eerste coronavaccins die binnenkort onze kant opkomen mogen dan wel veilig en effectief zijn, de inenting wordt mogelijk niet van de poes.

[Lees meer »](#)

Tegengaan van desinformatie

Geen harde wetenschap!

- **Prebunking:** blootstelling aan desinformatie en **leren herkennen** zorgt dat je het **nadien beter bestand** bent

Bv. Fake news game:

<https://www.getbadnews.com/#intro>

<https://www.nature.com/articles/s41599-019-0279-9>

Tegengaan van desinformatie

- Leg uit dat pakkende titels **emoties** opwekken

“VRESELIJK” – “WAT NIEMAND WIL ZEGGEN” – “DE WAARHEID ACHTER...”

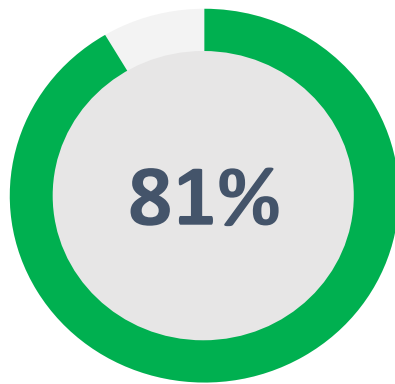
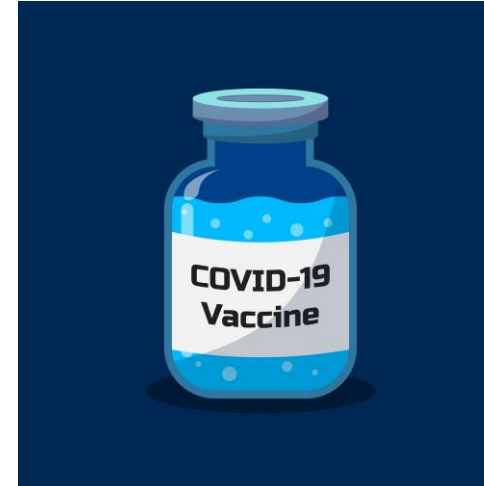
- Moedig aan die berichten **NIET zomaar verder te verspreiden** zonder nadenken/controlle

- Moedig aan om **bronnen te checken**

Zeg: “die doet wel heel sterke uitspraken, dat moet je verder uitzoeken...”

- Leer de “**autoriteitscues**” doorprikken: bv. dokter, gestudeerd aan Harvard, ... wil niet zeggen dat het accurate info is.

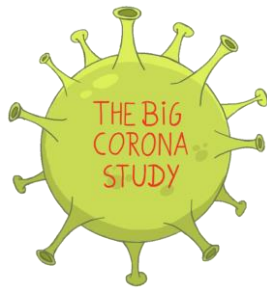
“Trust me, I’m a doctor”

**Zegt het advies van hun arts
of apotheker over de
vaccinatie zullen opvolgen**

De Grote Corona studie: Hoe betrouwbaar denk je dat de volgende bronnen zijn als het gaat om informatie over de vaccins tegen COVID-19? * Laten vaccineren

(Schaal van 1-7, hoger is betrouwbaarder, gemiddelde score)

Laten vaccineren	Zeker wel	Waarschijnlijk wel	Misschien	Waarschijnlijk niet	Zeker niet	Total
Communicatie van de verschillende overheden (bijv. televisie toespraken, via website van de overheid, posters ...)	5,11	4,38	3,56	2,98	2,16	4,62
Wetenschappelijke experts (bv. virologen) in de media (tv, kranten, nieuwswebsites...)	6,05	5,39	4,62	3,81	2,76	5,57
Journalisten en nieuwscommentatoren	4,10	3,55	2,88	2,53	1,94	3,73
Individen of groepen die je enkel via sociale media (twitter, facebook ...) of andere online kanalen kent (bv. influencers)	1,78	1,81	1,66	1,71	1,73	1,77
Huisarts	6,33	5,83	5,31	4,84	4,41	6,00
Apotheker	5,91	5,32	4,76	4,25	3,74	5,53
Vrienden en familie	3,43	3,26	2,99	2,72	2,73	3,29

Universiteit
Antwerpen

CONTACTEER ONS

**Universiteit
Antwerpen**

+32 (0)485 57 95 60

karolien.poels@uantwerpen.be

Stadscampus – Sint Jacobstraat 2 – 2000 Antwerpen

<https://www.uantwerpen.be/nl/personeel/karolien-poels/>